

Diàleg

Juan Manuel Escrihuela, David Ferrer i Fermí Puig

Autors del llibre *Els Setze Jutges*. Crònica irònica i tendra d'un país

Frederic Raurell
Director General de la ICCIC

Teresa Triadú
Secretària adjunta
a la Direcció General de la ICCIC

Un llibre escrit a tres mans:

Joan Manuel Escrihuela, nascut a Barcelona, és dissenyador i escriptor especialitzat en la cançó i el rock. Col·labora en publicacions periòdiques i ha escrit monografies sobre cantants i grups. És l'autor dels dibuixos i les biografies d'*Els Setze Jutges*.

David Ferrer, nascut a Barcelona, és escriptor i professor d'anglès de la Institució Cultural del CIC i responsable de la gestió i organització de les colònies de la Generalitat de Catalunya, que la ICCIC ha anat obtenint a través de concursos públics. Va promoure l'exposició sobre Els Setze Jutges i l'acte commemoratiu del 50è aniversari del primer recital a l'antiga seu del CICF. Redactor del *Diccionari del Cinema a Catalunya*, ha escrit articles sobre cinema clàssic i prepara un llibre sobre el director i productor Juli Coll. És l'autor dels capítols històrics d'*Els Setze Jutges*.

Fermí Puig, nascut a Barcelona, és documentalista i conservador de l'arxiu més complet sobre cançó popular catalana dels darrers 50 anys. Col·labora en llibres, reedicions, exposicions i articles de premsa i va publicar el llibre *Els 60 canten en català*. Ha estat l'autor de la documentació i l'apartat de «Discos, cançons i recitals» d'*Els Setze Jutges*.

L'escriptor Josep M. Espinàs diu:

«Aquest llibre és un esforç notable, especialment ben fet. Hi ha molts llibres escrits sobre la Nova Cançó en què no han preguntat ni consultat res i s'han escrit errades importants. A vegades també es deformen les coses quan es vol donar una visió doctrinària d'aquells esdeveniments que foren de reacció espontània i no respongueren a un procés meditat. Jo em vaig posar a fer cançons perquè m'agradava en Brassens. Així mateix.

En aquest llibre sobre Els Setze Jutges s'ha fet un esforç per reunir els aspectes diversos de la Nova Cançó. Els he de felicitar. M'ha semblat molt exigent i això no és gaire corrent. No hi he vist cap disbarat, ni gros ni petit.»

> Què va significar per vosaltres l'acte commemoratiu del 50è aniversari de la primera actuació d'Els Setze Jutges al CIC?

D. F. Va ser, veritablement, tot un honor poder estar en primera línia de la celebració d'una efemèride tan significativa. Havíem anat seguint, d'alguna manera, les celebracions prèvies de l'origen d'Els Setze Jutges —i, per tant, també de la Nova Cançó—, amb un gran interès. Aleshores, com qui no ho vol, ens trobem organitzant tot l'enrenou dels 50 anys! A més, compartir taula amb Josep Maria Espinàs i Lluís Serrahima, les dues persones vives que ho van començar tot, et fa pensar: què hi faig jo, aquí? En definitiva, una gran alegria.

F. P. Per mi va ser veure realitzats una idea i un desig que feia un parell d'anys que em voltaven pel cap. Era una data important i recordo envers la cançó oblidats destacats (Ovidi durant anys ni actuava ni veia editats els seus treballs, actualment en Quico, per posar un cas semblant, no té el ressò que tindria en qualsevol altre país normal, etc.), i un sempre té por que passi desapercibuda. Per sort gràcies a la implicació de la ICCIC, de la Teresa i del Frederic, va ser possible aquella inoblidable vetllada.

> Els Setze Jutges. Crònica irònica i tendra d'un país. Comencem pel títol... Per què aquest títol?

Aquest era el lema que es va inventar Miquel Porter —el Jutge número 1—, per sintetitzar l'acció ideo-

Diàleg

Conversa amb Juan Manuel Escrihuela, David Ferrer i Fermí Puig

lògica del grup. Evidentment, en aquells anys de franquisme de començament dels seixanta, cantar en català ja era un acte prou agosarat per ser considerat subversiu. Conseqüentment, si a més de cantar en català haguessin emprès un camí de crítica antifrancista, haguessin estat esclafats pel règim, i s'ha acabat la història. En canvi, els Jutges fundadors —Porter, Remei Margarit, Espinàs i Delfi Abella— van ser prou hàbils per comprendre que les lletres de les cançons haurien de girar entorn de la crònica costumista i la crítica aparentment amable. I, gràcies a aquesta estratègia, van aconseguir la supervivència i van possibilitar l'aparició posterior d'altres cantants amb altres intencions. Però tots ells eren antifrancistes convençuts.

> Un llibre a tres mans. Com neix la idea d'aquest projecte? Com us va posar d'acord?

F.P. Després de fer un llibre sobre la dècada dels seixanta amb un dels capítols dedicat als Jutges, vaig pensar que ja seria hora de fer-ne un de dedicat exclusivament al col·lectiu. Amb el Joan Manuel en vàrem parlar i uns dies després em va trucar el David, que volia que l'ajudés perquè ell havia tingut la mateixa idea i entre els tres vàrem començar a treballar-lo.

J.M.E. El 1990 vaig conèixer el Fermí mentre jo estava escrivint un llibre sobre Joan Manuel Serrat. Fermí em va ajudar amb les seves aportacions discogràfi-

ques i, des de llavors, som amics. Fa un parell d'anys, en una de les nostres reunions, tots dos coincidim a escriure'n un sobre el Jutges, i al poc temps, tal com comenta el Fermí, el David es va integrar al projecte. El resultat ha estat d'allò més satisfactori, perquè el tres hem dut a terme una grata labor conjunta que els Jutges i la cançó catalana bé es mereixen.

D.F. Doncs tot va començar per la coincidència d'agendes. En vista que no existia cap llibre monogràfic sobre els Jutges, em vaig posar a escriure el llibre que jo, com a lector, volia llegir. Quan em vaig assabentar que el Fermí i el Joan Manuel havien tingut la mateixa idea, no ens va ser gens difícil posar-nos d'acord a unir esforços.

> Parlem dels autors. Ens podeu explicar, cadascú, la vostra trajectòria fins a arribar a l'inici del llibre?

D.F. Tot i que gairebé sempre havia escrit sobre cinema, sempre m'ha seduït la història del país. I la d'Els Setze Jutges és Història, en majúscules. Per tant, cobrir un buit sobre el col·lectiu no deixa de ser una conseqüència lògica de les meves inquietuds: no podia permetre que els Jutges no tinguessin el seu llibre.

F.P. Jo segueixo la cançó des que tenia quinze anys i ara en faré cinquanta-quatre, o sigui... tota una vida. Tinc una col·lecció gairebé completa de tot el vinil editat els darrers 50 anys, a més de milers de retalls,

cartells, programes, postals, enregistraments, etc., tota una vida dedicada a fer un arxiu sobre el que s'ha cantat en català.

J.M.E. Bé, la meua carrera, pel que fa a l'escriptura, és bastant llarga: articles en revistes musicals, dissenys i dibuixos per a llibres de música, i a part de la biografia de Serrat, també he escrit estudis i biografies d'artistes com els Beatles, David Bowie, Elton John, Paul McCartney, The Eagles, Marc Bolan, i una novel·la sobre el que hauria passat si John Lennon no hagués estat assassinat aquell fatídic 8 de desembre de 1980.

> Veiem que el llibre té tres apartats diferenciats i, alhora, complementaris. Ens podeu descriure, cadascú de vosaltres, el vostre apartat i el motiu d'haver-hi participat?

D.F. La meua part ha estat la crònica històrica pròpiament dita, de la qual m'he responsabilitzat per la meua passió pels fets del país, que ens ajuden a entendre el present.

J.M.E. L'escriptura i el dibuix són les meves passions, per la qual cosa realitzar un perfil biogràfic dels Jutges a vista d'ocell, així com els dibuixos d'ells, ha representat un gran repte per mi, i sobretot pel fet que la meua contribució s'ha complementat bé, crec, amb el gran treball realitzat pel David i el Fermí.

F.P. La meua part és la de dades i de recerca del material gràfic, encara que amb l'ajut dels meus companys: discografia, cronologia dels concerts, relació de totes les cançons que hem pogut saber que interpretava el col·lectiu i un recull d'algunes cròniques significatives fetes pels mateixos Jutges després de les seves actuacions.

> Com heu anat construint el llibre? Quin procés heu seguit per aconseguir una narració coherent i homogènia?

Per començar, hem regirat tots els arxius possibles —dels quals, en molts casos, ni es tenia notícia— i hem entrevistat els principals protagonistes d'aquella història. Teníem clar que calia anar sempre a la font primària, per no caure en clíxés o meres repeticions d'una història que s'havia anat explicant de manera recurrent. Aleshores, el repte quedava servit: com sintetitzar tota la informació recopilada en un únic volum? Si n'hi havia per fer una enciclopèdia! Doncs, fruit de la paciència, vàrem aconseguir vertebrar la trajectòria històrica en quatre grans apartats: la creació del nucli fundador, les noves incorporacions d'integrants més joves, l'esclat que va suposar la irrupció de Joan Manuel Serrat i, finalment, les tres últimes incorporacions i l'esvaïment del grup, fruit del seu propi èxit.

Diàleg

Conversa amb Juan Manuel Escrihuela, David Ferrer i Fermí Puig

> Quins protagonistes del llibre han col·laborat en l'elaboració?

Doncs pràcticament tothom, als quals hem d'agrair la seva paciència i generositat. No només en deixar-se entrevistar sinó també, en molts casos, posant a la nostra disposició els seus arxius privats. Hi ha participat la majoria de Jutges, així com els familiars dels que ja no hi són, mànagers, arranjadors o executius de les discogràfiques.

Val a dir que dos han estat, malauradament, inaccessibles: Remei Margarit, que fa anys que viu apartada del món de la cançó, i Lluís Llach, perquè ha passat full i no vol —en general— concedir entrevistes ni participar en actes relacionats amb la seva etapa de cantant. Una llàstima, ja que és tracta d'un dels referents d'Els Setze Jutges.

> I per al material fotogràfic?

Els arxius i treballs de Pau Barceló, Jordi Fornas, Toni Catany, Oriol Maspons i Pep Puvill.

> Hi havia algun altre llibre com aquest sobre Els Setze Jutges? En què es diferencien, principalment?

La veritat és que no. S'havia escrit sobre ells en llibres d'un abast més ampli, com a capítols en el context de la Nova Cançó. En aquest sentit, ho hem tingut ben fàcil: no competíem contra ningú, ja que era el primer llibre monogràfic sobre el col·lectiu.

> Quin valor té, actualment, el llibre? Creieu que tenen vigència Els Setze Jutges?

Els Setze Jutges, sorgits del què ara anomenariem societat civil, ens haurien de servir com a mirall d'allò que, com a país, podem aconseguir en moments difícils. Per tant, la seva vigència es fonamenta en el fet que l'experiència dels Jutges ens ensenya que tot és possible, si ens ho proposem.

> Es pot entendre la música catalana sense Els Setze Jutges? Quin tipus de música interpretaven?

Fa de mal dir, perquè seria fer historiaficció. Però la realitat és que els Jutges van ser els primers a cantar

cançons noves en català després de la República. Per tant, és clar que, com a mínim, la història de la música popular catalana hagués estat radicalment diferent sense la seva aportació. Podeu imaginar-vos la cançó catalana sense, posem per cas, Serrat, Llach, Bonet o Pi de la Serra? Amb això està tot dit. Els Setze Jutges interpretaven cançons pròpies, d'inspiració generalment francesa. Els seus primers models foren Brassens, sobretot, però també Brel, Béart o Ferré.

> Quin va ser el motiu pel qual persones que tenien una altra professió decidissin crear un grup musical?

Doncs, precisament, el que pretenien era cobrir un buit. Aleshores, un cop l'engranatge funcionava, calia que s'hi incorporés gent jove que volgués continuar-ho, i crear així un moviment. Cal dir que la seva operació fou tot un èxit.

> Esteu contents del resultat? I de la repercussió que ha tingut?

Molt! Particularment, hem d'agrair a la ICCIC i a Viena Edicions la implicació total amb el llibre, que

ens ha permès tenir el volum que haguéssim desitjat. Quant a la repercussió, cal dir que el llibre s'ha venut molt bé, i se n'ha parlat als mitjans. Creiem que els Jutges s'ho mereixen. Sense ells probablement el llibre no hauria vist la llum o, si més no, amb la qualitat que s'ha pogut fer.

> Per acabar, un somni. Quin seria l'objectiu ideal a aconseguir després d'aquest llibre?

Generar interès en els fets del país i que, en general, ens creguem a nosaltres mateixos com a poble, i en les nostres possibilitats. Si cadascú de nosaltres, en cada àmbit, des de qualsevol indret, tingués la iniciativa que varen tenir aquests homes i dones, de ben segur que ens esperaria un futur força prometedori. Per tant, si aquest llibre servís per estimular alguna vocació, seria una gran cosa.

Moltes gràcies.